

Studiegids

OPLEIDINGEN TOT EXPERT

EXPERT ONTWIKKELINGSVOORSPRONG
EXPERT HOOGBEGAAFDHEID IN DE ZORG

Opleidingsjaar 2021

Inleiding

We krijgen regelmatig de vraag van organisaties of cursisten uit de kinderopvang, jeugdgezondheidszorg of uit andere vormen van zorg, als zij zich verder willen verdiepen in hoogbegaafdheid, welke opleiding het beste aansluit. En of we zelf zoiets aanbieden. Het is altijd fijn om deze belangstelling te horen en deed ons besluiten hier werk van te gaan maken.

Een andere reden om hiermee aan de slag te gaan is het gegeven dat er weinig opleidingen zijn op dit gebied, voor mensen die werken in de kinderopvang of met kleuters. Nog minder is er te vinden voor hen die werken in de jeugdgezondheidszorg of in andere vormen van zorg. De meeste opleidingen zijn immers gericht op het onderwijs. Terwijl juist ook in de zorg en begeleiding van kinderen kennis en inzicht hierover van belang is.

Wij zijn nu zelf deze opleidingen aan het ontwikkelen, juist voor de doelgroepen die wij in ons werk vaak tegenkomen. En... we hebben een mooie formule gevonden om beide werkrichtingen, de zorg en kinderopvang, te kunnen bedienen. Hoe we dat doen? We kiezen voor samen volgen wat samen kan, tijdens de livedagen bijvoorbeeld. En aansluiten op ieders eigen vakgebied tijdens de andere momenten, zoals bij de webinars, de intervisie en bij de verwerkingsopdrachten.

Zelf zijn we geschoold op gebied van zorg, jeugdgezondheidszorg en onderwijs. Daarnaast hebben we meerdere opleidingen gevolgd op gebied van hoogbegaafdheid en talentbegeleiding. Wij werken al vele jaren met professionals uit onderwijs, zorg en de kinderopvang, evenals met hoogbegaafde kinderen en hun ouders. In de loop der jaren hebben we zo onze expertise opgebouwd, zowel in theoretische als praktische zin. En deze kennis en ervaring vormt de basis voor deze opleidingen.

Wil je meer weten over onze visie op hoogbegaafdheid, ontwikkeling en onderwijs? Of over ons? Over een paar weken kun je ons visiestuk lezen op onze website of deze bij ons aanvragen.

Wil jij graag meer weten over hoogbegaafdheid of ontwikkelingsvoorsprong bij kinderen? Wil je je in dit onderwerp verdiepen of op je werk hierin specialiseren? Wil je handvatten om ouders of je collega's straks te kunnen adviseren of kinderen beter te kunnen begeleiden? Wil je weten hoe je in je eigen aanbod rekening kunt houden met hoogbegaafdheid?

Dan is deze opleiding helemaal wat voor jou. Twijfel je nog of het echt iets voor je is? Neem dan contact met ons op of laat ons jou terugbellen. Het is altijd goed om je te bezinnen voor je gaat beginnen. Wij staan je graag te woord om je hierbij te helpen.

Inhoud

Inleiding.....	1
Praktische informatie.....	3
Docenten	3
Studietijd.....	3
Verplichte literatuur	4
Tijdsindeling van een studiedag.....	4
Opleidingsgroepen.....	5
Groepsgrootte	5
Locatie.....	5
Data van beide opleidingen	5
Incompany.....	6
Coronamaatregelen.....	6
Kosten opleiding.....	6
Niveau opleiding.....	6
Eindtermen.....	6
Link inschrijven opleiding	7
Annuleren opleiding	7
Leerdoelen opleiding.....	8
Eindproducten	9
Onderwerpen die aan bod zullen komen	10
Opleidingsoverzicht.....	11
Opleiding en studiemateriaal	12
Eventuele wijzigingen	12
Vragen?.....	12

Praktische informatie over de opleiding

Praktische informatie

De opleiding is ontworpen, samengesteld en wordt uitgevoerd door de Expertgroep Ontwikkelingsvoorsprong. Deze groep bestaat uit vier experts op het gebied van hoogbegaafdheid. Op deze webpagina vind je meer informatie over ons:
<https://expertgroepontwikkelingsvoorsprong.nl/over-ons/>

Docenten

De docenten zijn Fanny Cattenstart Mirjam Veldhoven en Marieke Groenewold. We verzorgen de onderdelen altijd in onderling overleg zodat we ieders expertise en vakkennis benutten. Tijdens de livedagen zullen er minimaal twee docenten aanwezig zijn. Op de website van de Expertgroep vind je meer informatie over ons.

Studietijd

De opleiding duurt een jaar en bestaat uit vijf modules. Elke module bestaat uit zeven onderdelen:

1. Voorbereidende opdracht
2. Kennisvideo's waarbij wordt ingaan op de theoretische achtergrond
3. Lezen: hoofdstukken uit een boek, artikelen of uit de uitgereikte reader
4. Gezamenlijke studiedag waarbij we zoveel mogelijk praktisch aan de slag gaan
5. Verwerkingsopdracht, om de leerstof eigen te maken
6. Webinar waarbij het thema wordt toegespitst op het werkveld
7. Begeleide intervisie, live of digitaal, en ruimte voor vragen

Beide opleidingsrichtingen volgen van al deze onderdelen een eigen variant, met uitzondering van de gezamenlijke studiedagen.

We bieden deze opleiding voor de eerste keer aan dus kunnen alleen een globale inschatting maken van de studietijd. Afhankelijk van je bekendheid met het onderwerp en leersnelheid, zal een module vermoedelijk tussen de 20 tot 28 uur studietijd in beslag nemen, gemiddeld komt dit neer op 24 uur. Vijf modules maal 24 uur komt neer op een studielast van 120 uur in totaal. Daarnaast zul je nog tussen de 10 en 20 uur nodig hebben voor het ontwikkelen van het eindproduct. Afhankelijk van wat je maakt kun je rekenen op nog ongeveer 10 a 20 uur. Tijdens de vakanties plannen we geen opleiding. Als we de uren verdelen over de overige 42 weken komen we uit op iets meer dan 3 uur opleidingstijd per week, dus anderhalve dag per maand.

Onderwerpen van de modules

- 1) Inzicht in ontwikkelingsvoorsprong en hoogbegaafdheid
- 2) Signaleren van ontwikkelingsvoorsprong en hoogbegaafdheid
- 3) Problemen, patronen, passende handvatten en preventie
- 4) Begeleiding en advies, individueel en aan groepen
- 5) Projecten presenteren en eigen rol in de praktijk of organisatie

Verplichte literatuur

Expert ontwikkelingsvoorsprong:

- Hoogbegaafd, als je kind (g)een Einstein is, van Tessa Kieboom
- Peuters die nèt iets meer kunnen of Kleuters die nèt iets meer kunnen, van Ann Meersman en Kristin Stroobandt

Expert hoogbegaafdheid in de zorg:

- Hoogbegaafd, als je kind (g)een Einstein is, van Tessa Kieboom
- De begeleiding van hoogbegaafde kinderen – herziene editie, van James T. Webb, Nederlandse vertaling en bewerking: Karel Jurgens

Tijdsindeling van een studiedag

Globaal ziet de dagindeling van de studiedag er zo uit:

09.00-09.30: inloop, koffie, individuele vragen aan docent

09.30-11.00: 1e lesblok

11.00-11.15: pauze

11.15-12.45: 2e lesblok

12.45-13.15: lunch

13.15-14.45: 3e lesblok

14.45-15.00: pauze

15.00-16.30: 4e lesblok

16.30-17.00: einde en ruimte voor individuele begeleiding product

Opleidingsgroepen

Expert ontwikkelingsvoorsprong: gericht op begeleiders in een groep die werken met het jonge kind (gericht op het jonge kind, dus op ontwikkelingsvoorsprong).

Expert hoogbegaafdheid in de zorg: gericht op professionals die hoofdzakelijk kinderen of ouders individueel begeleiden of adviseren (bv jeugdgezondheidszorg, psychologen en pedagogen, gezinsondersteuners, therapeuten, kinder- of opvoedcoach, logopedisten, huisartsen, jeugdzorg).

Groepsgrootte

We streven naar een groep rond de 20 deelnemers voor de studiedagen. Bij de studiedagen zijn minimaal twee docenten aanwezig. De webinars worden begeleid door minimaal één docent. Elke cursist krijgt een docent toegewezen voor het begeleiden en nakijken van opdrachten en begeleiden van het eindproduct.

Locatie

We streven naar een centrale plek in het land, bereikbaar voor auto en openbaar vervoer, zodat de opleiding bereikbaar is voor mensen uit verschillende windstreken.

Data van beide opleidingen

Hier vind je de data van de live dagen, de online webinars en intervisiebijeenkomsten. Voor de online webinars is er de mogelijkheid deze achteraf terug te kijken, als aanwezigheid niet lukt. Voor de intervisiedata (tweede datum achter online data) is soms, in overleg met je intervisiegroep en alleen als iedereen akkoord is, verschuiven mogelijk.

De tijden van de webinars en intervisiebijeenkomsten worden nog vastgesteld. Groep 1 is de opleidingsgroep expert ontwikkelingsvoorsprong en groep 2 expert hoogbegaafdheid in de zorg, tenzij blijkt dat er behoefte is dit om te draaien. Dit wordt uiterlijk drie maanden voor de start van de opleiding definitief vastgesteld.

De studiedagen van alle groepen zijn (dit jaar) altijd op een maandag.

Opleidingsdagen		
Live studiedagen:	Groep 1 Online webinars en intervisie:	Groep 2 Online webinars en intervisie:
11 januari 15 maart 17 mei 13 september 22 november	1 februari + 1 maart 29 maart + 19 april 7 juni + 21 juni 4 oktober + 1 november	8 februari + 8 maart 12 april + 26 april 14 juni + 28 juni 11 oktober + 8 november

Incompany

Daarnaast is de opleiding ook in-company beschikbaar. Voorwaarden en mogelijkheden van deze vorm zijn bespreekbaar. Ook locatie, groepsgrootte, aantal 'live' momenten en opleidingsvariant zijn in overleg vast te stellen als gekozen wordt voor een in-company opleiding.

Coronamaatregelen

We zullen voor de live studiedagen voldoen aan de op dat moment geldende corona maatregelen en zorgen voor een geschikte locatie welke hier ook rekening mee houdt.

Kosten opleiding

Het tarief voor de opleiding is 2500,- euro per persoon. Bij inschrijving vóór 1 oktober 2020 geldt een vroegboekorting en betaal je 250,- euro minder, dus 2250,- euro.

Bij de opleiding is inbegrepen:

Vijf studiedagen inclusief lunch, vier webinars, kennisvideo's, twee boeken en vijf readers, een signaleringsinstrument, begeleide intervisie, online coaching, formats voor het schrijven van (begeleidings-) plannen, les en begeleiding door 3 ervaren trainers, certificaat.

Dit is het eerste opleidingsjaar dus houden we het tarief laag. Het is waarschijnlijk dat de kosten na dit eerste opleidingsjaar omhoog zullen gaan.

Wil je deze opleiding op in-companybasis, dan zal het tarief in overleg worden vastgesteld.

Niveau opleiding

Het opleidingsniveau van deelnemers voor de twee opleidingen kan sterk verschillen. Wij houden hier rekening mee bij de opdrachten, boeken en webinars. Tijdens de studiedag zullen wij waar mogelijk en van toepassing, in niveau differentiëren. Mocht je twijfelen of het niveau bij je past, neem dan contact met ons op en we denken met je mee.

Eindtermen

De opleiding wordt afgerond met een certificaat. Het certificaat wordt behaald als aan de volgende eindtermen is voldaan:

- De vijf studiedagen zijn bezocht. Als er een studiedag wordt gemist dan wordt overlegd met de eigen docent op welke wijze dit gecompenseerd kan worden
- De voorbereidingsopdrachten en verwerkingsopdrachten zijn voldaan
- De webinars zijn bijgewoond. Mocht dit een keer niet haalbaar zijn dan wordt de opname van het webinar bekeken en een verslag hiervan gemaakt
- De eindopdracht is met goed gevolg afgerond

Link inschrijven opleiding

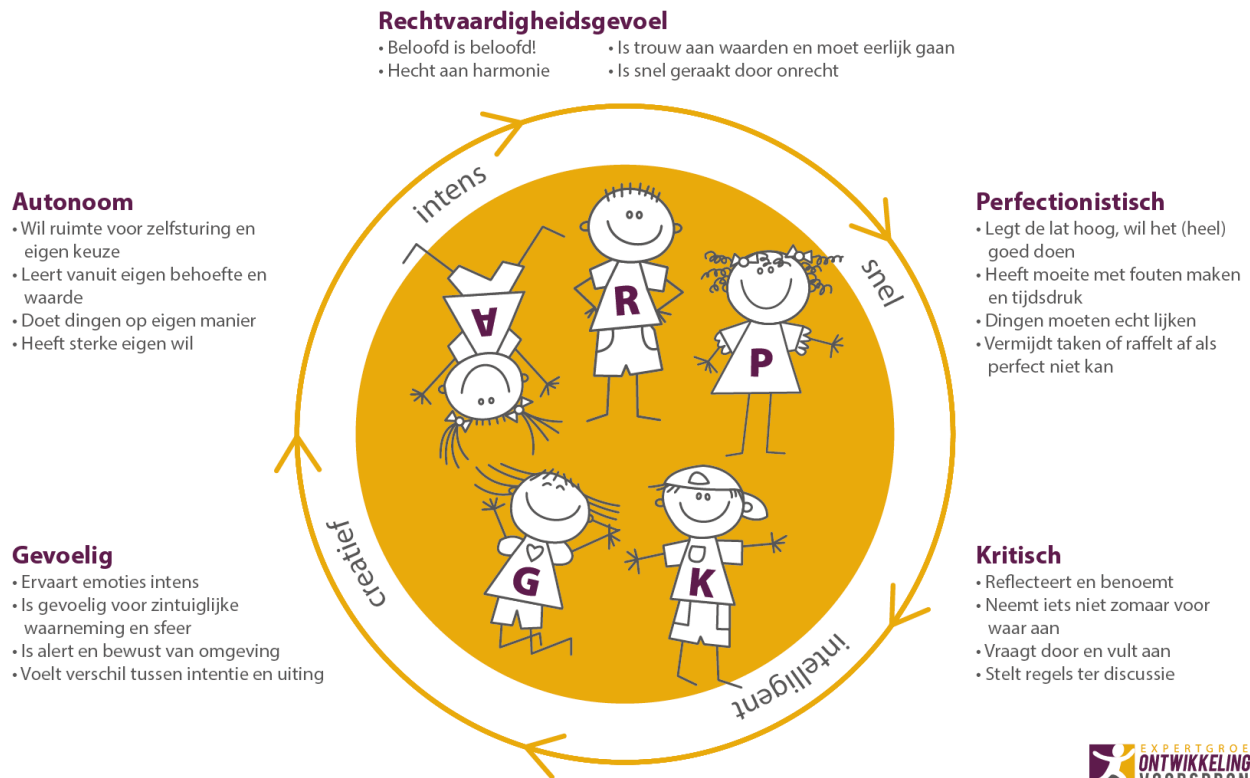
<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfsxB-LRKhJ5nNJEZMkOnyTCiUQ6MHI26f42MiWjjGCqAcBA/viewform>

Annuleren opleiding

Je kunt deelname aan de opleiding kosteloos annuleren tot 10 weken voor aanvang. Annuleer je de opleiding tussen de 10 en 4 weken dan krijg je 75% van het opleidingsbedrag terug. Tussen de 4 en 2 weken wordt 50% terugbetaald van het opleidingsbedrag.

Bij annulering minder dan twee weken voor aanvang van de opleiding of tijdens de opleiding betaal je de volledige opleidingskosten en kan niet meer worden geannuleerd. Is er een situatie van overmacht? Overleg met ons en we kijken wat mogelijk is.

Kijken achter het gedrag; zijnskenmerken bij hoogbegaafdheid

Inhoudelijke informatie opleiding

Leerdoelen opleiding

Opleiding Expert ontwikkelingsvoorsprong:

- a. Je kent de belangrijkste modellen, theorie, valkuilen, uitdagingen, en good practices m.b.t. hoogbegaafdheid.
- b. Je kunt hoogbegaafdheid bij kinderen herkennen en dit signaleren en dit onderbouwen met behulp van een instrument.
- c. Je weet wat belangrijk is in de behoefte van hoogbegaafde kinderen en hoe je hierop kunt aansluiten in je begeleiding en houding ten opzichte van deze kinderen.
- d. Je kunt verschillen in leertempo herkennen.
- e. Je kunt globaal het niveau van een ontwikkelingsgebied van het kind in kaart brengen.
- f. Je kunt passende uitdaging bieden met behulp van een stimulerende omgeving, materialen, aangepaste vragen en opdrachten.
- g. Je kunt problemen bij deze kinderen signaleren, kent aandachtspunten voor de begeleiding hiervan, en hebt de beschikking over een aantal manieren om tot oplossingen te komen, dan wel tot het voorkomen van deze problemen.
- h. Je kunt een begeleidingsplan of zorgplan opstellen voor deze kinderen.
- i. Je kunt binnen de organisatie het onderwerp hoogbegaafdheid op de kaart zetten en een bijdrage leveren aan het verbeteren van de begeleiding en de ontwikkeling van deze kinderen.
- j. Je kent een aantal handvatten voor de overdracht van deze kinderen naar school of naar een andere instelling, opvang of begeleider; en de beoordeling voor een eventuele vervroegde instroom of versnelling.

Opleiding Expert hoogbegaafdheid in de zorg:

- a. Je kent de belangrijkste modellen, theorie, valkuilen, uitdagingen, en good practices m.b.t. hoogbegaafdheid.
- b. Je kunt hoogbegaafdheid bij kinderen herkennen en dit signaleren en onderbouwen met behulp van een instrument.
- c. Je weet wat belangrijk is in de behoefte van hoogbegaafde kinderen en hoe je hierop kunt aansluiten in je begeleiding en houding ten opzichte van deze kinderen.
- d. Je kunt onderscheid maken tussen een normale en een versnelde ontwikkeling.

- e. Je kent de kansen, risico's en valkuilen bij de begeleiding, diagnostisering of behandeling van een hoogbegaafd kind.
- f. Je kent veel voorkomende problemen die samenhangen met hoogbegaafdheid, en hebt een aantal handvatten om tot een juiste aanpak of oplossingen te komen, en kunt hierin adviseren aan ouders en andere professionals.
- g. Je kunt collega's adviseren in het herkennen, goed inschatten van, en omgaan met deze kinderen.
- h. Je kunt een begeleidingsplan of zorgplan opstellen gericht op hoogbegaafdheid.
- i. Je weet welke stappen je kunt zetten om in de organisatie het onderwerp hoogbegaafdheid op de kaart zetten, hebt kennis van de sociale kaart op gebied van hoogbegaafdheid in je omgeving, en kunt een bijdrage leveren aan het verbeteren van de begeleiding en behandeling van deze kinderen in je organisatie of werkveld.

Eindproducten

De opleiding wordt waardevoller als je het ook echt een plek kunt geven in je organisatie of in jouw dagelijkse praktijk.

Vooraf word je gevraagd in een voorbereidende opdracht om in kaart te brengen of in jouw organisatie hoogbegaafdheid in beeld is en op welke manier hier aandacht aan gegeven wordt. Bekijk ook hoe de lijnen lopen, bijvoorbeeld door een organigram te maken, om een idee te krijgen wat je rol in de organisatie m.b.t. tot hoogbegaafdheid zou kunnen zijn.

Of hoe jij dit binnen je eigen praktijk of werk in beeld hebt en toepast. Wat zijn in jouw praktijk of organisatie belemmerende factoren, knelpunten, gunstige ontwikkelingen, valkuilen etc.

Aan het eind van de opleiding heb jij een aanbeveling voor de organisatie of een persoonlijk advies voor jezelf wat je kunt doen.

Praktisch gezien noteer je op de voorkant van een A4 de huidige situatie en schrijf je op de achterkant aanbevelingen, die je tijdens de opleiding hebt meegekregen. Of een lijst wat je zou willen. Van deze punten ga je er één verder ontwikkelen. Dit wordt je eindproduct en is dus afhankelijk van je leerdoelen. Bv. wat moet ik doen in mijn organisatie of bedrijf waardoor dit kan of waardoor dit beter wordt (bv wat schaf ik aan, waar help ik kinderen mee). Je hebt dat in kaart gebracht en tijdens de opleiding ga je iets ontwikkelen dat jouw doelen dient of dat de organisatie dient.

Dit zijn mogelijke vormen:

- Een leerplan, begeleidingsplan of zorgplan. Een casus, bij voorkeur uit de eigen praktijk of werkomgeving wordt uitgewerkt. Onderdelen zijn bv: welke begeleiding is nodig, verrijking, langere termijnplanning, contact met ouders, volgen van kind, aandachtspunten, eventueel versnellen etc.
- Een workshop, lezing of presentatie voor collega's waarin een inhoudelijk stuk van de opleiding verwerkt is.

- Organisatieadvies. Een uitwerking van een plan voor het op de kaart zetten van hoogbegaafdheid in de organisatie. Bijvoorbeeld: wie gaat wat doen, welk protocol kan worden gehanteerd, welke stappen worden gezet, hoe gaat gesignaleerd worden, welk beleid kan uitgezet worden, informatievoorziening of scholing etc.
- Een nieuw eigen product dat aansluit bij de doelen van de opleiding, bv een lessencyclus, inrichtings- of materiaaladvies, opzet voor ouderavond, protocol, beleidsplan, marketingplan etc.

Onderwerpen die aan bod zullen komen

De volgende onderwerpen komen aan de orde in de verschillende modules. Voor de opleiding start krijg je een duidelijk overzicht van deze modules en wat wanneer besproken wordt, inclusief de te verwachten studieduur per module, data en tijden.

De opleiding is in ontwikkeling dus een kleine accentverlegging of aanpassing in de onderwerpen is nog mogelijk.

A. Theorie van hoogbegaafdheid

- Modellen, zijnsluit, kenmerken, vooroordelen en valkuilen, aanpassen en afwijken
- Gevoeligheden, Dabrowski
- Signaleren adhv gedrag, profielen Betts en Neihart
- Signaleren in de praktijk en met behulp van een instrument
- IQ-testen, diagnose en misdiagnose en hoogbegaafdheid
- Volgstelsel: het gebruikte volgstelsel analyseren op hoe dit stelsel kan bijdragen aan signalering en wat er gemist wordt. En volgen van peuters en kleuters met instrumenten uit de map Pientere Peuters en Knappe Kleuters.

B. Patroonvorming bij hoogbegaafdheid: wat ontstaat op jonge leeftijd en hoe dit zich verder kan ontwikkelen

- Sociale en emotionele ontwikkeling
- Comfortzone en ontwijkgedrag
- Verstopten en aanpassen of afwijken
- Aangeleerd hulpeloos en attributiestijlen
- Mindset en faalangst
- Onderpresteren en over-presteren
- Probleemgedrag en misdiagnoses
- Eenzaamheid, anders zijn, pesten
- Verveling en depressie
- Onderprikkeling en overprikkeling
- Motivatie en flow, demotivatie en apathie
- Embodios en intensiteit, intenser in specifieke kenmerken zoals zich helemaal terugtrekken, introverter worden, zich richten naar diagnose, laag zelfbeeld, existentiële depressie, oplichterssyndroom (imposter syndrome)

C. Advisering (dit verschilt per beroepsgroep: ouders, andere professionals, leerkracht of intern begeleider, kinderen zelf, andere zorgmedewerkers of team collega's)

- Verrijkende materialen en (les) activiteiten
- Hoe maak je je aanbod passend en top-down
- Inrichting lokaal en inrichting van hoeken
- Begeleiding en advies bij spel
- Begeleiding en advies bij problemen
- Overdracht naar andere professionals, opvang, groep, klas, plusklas
- Versnellen een plan

D. Begeleiding en coaching kind

- Gardner en drie intelligenties
- Creativiteit en Bloom
- Begeleiding op zelfbeeld en anders zijn
- Begeleiding en advies op mindset en gericht op ontwikkeling
- Juiste aanspreekniveau
- Omgaan met intensiteit en gevoeligheden
- Ontwikkelen van zelfinzicht
- Ontwikkelen van de executieve functies
- Omgaan met de zijnskenmerken
- Pedagogische sensitiviteit

E. Begeleiding ouders (opvoedondersteuning) en professionals met behulp van casuïstiek, coaching on the job, workshops geven. En de expertrol in eigen praktijk of binnen een organisatie.

- Je plek in de organisatie (ben je zichtbaar en beschikbaar)
- Ondersteunen van collega's (coach vaardigheden, opzetten van intervisie of supervisie)
- Constructief advies kunnen geven
- Workshops geven
- Casuïstiek kunnen bespreken
- In gesprek met ouders (individueel en in groep, bv. ouderavond organiseren)
- Doorverwijzen, sociale kaart

Opleidingsoverzicht

Vijf gezamenlijke studiedagen, kennisvideo's, boeken, e-readers, vier webinars en viermaal begeleide intervisie en Q&A, casussen en praktijkopdrachten, online coaching.

De voorbereiding van een studiedag start door alvast kennisvideo's te bekijken, de aangegeven stof te lezen, en een voorbereidende opdracht te maken. Na de studiedag volgt een verwerkingsopdracht.

In een webinar wordt vervolgens ingegaan op het onderwerp maar dan specifiek gericht op jouw doelgroep en de opleidingsvariant die je hebt gekozen. De module wordt afgesloten met een (digitale) intervisiebijeenkomst met ondersteuning van een opleider. Hierbij is ook ruimte voor het stellen van vragen en het bespreken van de verwerkingsopdracht.

Opleiding en studiemateriaal

Signaleringsinstrument, boeken, video's, e-readers, formats voor plannen, presentaties, overzichten opdrachten, casussen en informatie en tools die ter sprake komen.

Eventuele wijzigingen

Op het moment van publicatie van deze studiegids is de opleiding nog in ontwikkeling. Mogelijk besluiten we nog tot wijzigingen in de aangeboden stof of wijze van aanbieden als dit beter aansluit bij het doel, jullie zoveel mogelijk aanreiken en begeleiden in je ontwikkeling tot expert.

Vragen?

Deze studiegids is niet volledig. Mis je nog iets of twijfel je of de opleiding je kan bieden wat je zoekt? Neem dan contact met ons op en we kijken samen in hoeverre de opleiding aansluit op je behoefte. Mail naar info@expertgroepontwikkelingsvoorsprong.nl of bel 06 - 403 605 72.

